

Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om utbildning, godkännande och behörighetsbevis avseende trafiksäkerhetsgranskare;

TSFS 2011:99

Utkom från trycket
den 30 november 2011

beslutade den 16 november 2011.

VÄGTRAFIK

Transportstyrelsen föreskriver¹ följande med stöd av 9 § vägsäkerhetsförordningen (2010:1367) och beslutar följande allmänna råd.

Inledande bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om tillämpningen av vägsäkerhetslagen (2010:1362) och vägsäkerhetsförordningen (2010:1367) i fråga om målen för utbildning av trafiksäkerhetsgranskare, den kravnivå som de som genomgått utbildningen ska nå, krav för godkännande och erhållande av behörighetsbevis samt utfärdande av behörighetsbevis.

2 § De begrepp som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i väglagen (1971:948), lagen (2001:559) och förordningen (2001:651) om vägtrafikdefinitioner, vägmärkesförordningen (2007:90), vägsäkerhetslagen (2010:1362), vägsäkerhetsförordningen (2010:1367) samt Vägverkets föreskrifter (VVFS 2003:140) om tekniska egenskapskrav vid byggande på vägar och gator (vägregler).

Utbildningens struktur

3 § Utbildning av trafiksäkerhetsgranskare ska ske enligt en kursplan.

4 § I kursplanen ska kunskapskrav anges i enlighet med följande struktur.

1. Allmänt om trafiksäkerhet.
2. Granskningsgrunder.
3. Trafiksäkerhetsanalys.
4. Trafiksäkerhetsgranskning.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/96/EG av den 19 november 2008 om förvaltning av vägars säkerhet (EUT L 319, 29.11.2008, s. 59, Celex 32008L0096).

5 § Kunskapskraven ska beskrivas i följande tre nivåer.

1. Redogöra för ett innehåll.
2. Redogöra för och kunna tillämpa kunskapen.
3. Redogöra för, tillämpa samt redovisa resultat av tillämpad kunskap.

6 § Den som anordnar utbildning av trafiksäkerhetsgranskare ska ha en undervisningsplan för utbildningen som har samma struktur som kursplanen. Undervisningsplanen ska revideras när förändringar av betydelse sker av kunskapskrav enligt 4 § så att den är aktuell.

Anordnaren ska även ha en undervisningsplan för fortbildning av trafiksäkerhetsgranskare. Den ska omfatta ny relevant kunskap och nya relevanta rön samt analys av och reflektion kring egna och andras trafiksäkerhetsgranskare. Analysen och reflektionen ska avse i vilken utsträckning och varför genomförda trafiksäkerhetsgranskningar gett önskad effekt samt en validering och verifiering av tillämpade granskningsgrunder.

Allmänna råd

Exempel på lämplig referenslitteratur som kan användas i utbildningen till trafiksäkerhetsgranskare finns på Transportstyrelsens hemsida www.transportstyrelsen.se.

Allmänt om trafiksäkerhet

7 § Syftet med detta kunskapskrav är att trafiksäkerhetsgranskaren ska ha övergripande kunskaper om trafiksäkerhet.

8 § Efter en genomgången utbildning ska trafiksäkerhetsgranskaren på en övergripande nivå kunna redogöra för följande.

1. EU-direktiv, propositioner, författningar.
 - a) Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/96/EG av den 19 november 2008 om förvaltning av vägars säkerhet².
 - b) Proposition (2009/10:230) Vägsäkerhetslag.
 - c) Proposition (1996/97:137) Nollvisionen och det trafiksäkra samhället.
 - d) Vägsäkerhetslag (2010:1362).
 - e) Vägsäkerhetsförordning (2010:1367).
 - f) Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2010:183) om vägsäkerhet.
 - g) Vägverkets föreskrifter (VVFS 2003:140) om tekniska egenskapskrav vid byggande på vägar och gator (vägregler).
 - h) Trafikförordning (1998:1276).
 - i) Vägmärkesförordning (2007:90).
2. Begrepp inom trafiksäkerhetsområdet.
 - a) Road Safety Audit.
 - b) Road Safety Inspection.
 - c) Oskyddade trafikanter.

² EUT L 319, 29.11.2008, s. 59 (Celex 32008L0096).

- d) Trafiksäkerhetsgranskning.
 - e) Tillsyn.
 - f) Tillsynsmyndighet.
 - g) Kartläggning av säkerhetsstandard.
 - h) Säkerhetsstandard.
 - i) Systematiskt och fortlöpande.
 - j) Väg.
 - k) Vägkonstruktion.
 - l) Vägskyddsanordning.
 - m) Oeftergivligt föremål.
 - n) Referenshastighet.
3. Risk för personskada ur ett systemperspektiv:
- a) Samband mellan beteende, utformning och fordon,
 - b) Sannolikhet och konsekvens.
 - c) Skadeorsaker, skademekanismer och skadeförlopp.
 - d) Säkerhetssystem.
4. Väg- och gatuutformningens betydelse.
- a) Hastighetsreglering och hastighetssäkring.
 - b) Separation, differentiering och integration mellan och av olika trafikslag.
 - c) Vägens kapacitetsbegränsningar.
 - d) Geometrisk utformning.
 - e) Trafiksäkerhetsåtgärder, effekt av åtgärder.
 - f) Nytt/kostnad av olika åtgärder.
5. Människans dimensionerande egenskaper.
- a) Människans begränsningar och beteende avseende kognition, syn, mörkerseende, syndefekter, medicinska sjukdomar, påverkan av alkohol och droger samt trötthet och sömnsjukdomar.
 - b) Människokroppens begränsningar vid trauma i olika åldrar, anatomi, skademekanik, skadeklassifikation.
 - c) Trafikmedicin, kritiska faktorer för mänskliga egenskaper som är dimensionerande för förare av fordon.
 - d) Äldre och yngre förare, barns och oskyddade trafikanters begränsningar och beteende.
6. Fysikens grundlagar, rörelseenergi.
7. Fordon, stödsystem och skyddsutrustning.
- a) Fordons säkerhetsegenskaper.
 - b) Förarstödsystem.
 - c) Personlig skyddsutrustning.
8. Olycksdatas omfattning och kvalitet.
- a) Övergripande statistik i Sverige och internationellt, omfattning, relation och tendens.
 - b) Olycksregistrering, datakvalitet, statistiska metoder.
 - c) Metoder för uppföljning av olycksutvecklingen på vägnätet.
 - d) Olyckstyper.
 - e) Kollisionstyper, skadebild.
 - f) Swedish Traffic Accident Data Acquisition, STRADA.

9. Internationella erfarenheter av trafiksäkerhetsgranskning och säkerhetsinspektion.

Granskningsgrunder

9 § Syftet med detta kunskapskrav är att deltagaren efter genomgång ska kunna ta fram och sammanställa relevanta granskningsgrunder som behövs för en trafiksäkerhetsgranskning.

10 § Efter genomgången utbildning ska deltagaren kunna redogöra för och tillämpa följande.

1. Generella granskningsgrunder och Nollvisionens förhållningssätt (Proposition (1996/97:137) Nollvisionen och det trafiksäkra samhället).

2. Specifika granskningsgrunder för ett granskningsobjekt som trafiksäkerhetsgranskaren ska ta fram och sammanställa. De specifika granskningsgrunderna omfattar de objektsbundna ställningstaganden och direktiv som finns för ett enskilt granskningsobjekt.

3. Checklistor som ska användas under själva granskningen. Checklistorna bygger på de generella och de specifika granskningsgrunderna samt på erfarenhet från genomförda granskningar.

Trafiksäkerhetsanalys

11 § Syftet med detta kunskapskrav är att trafiksäkerhetsgranskaren ska förstå hur information från en trafiksäkerhetsanalys kan användas vid en trafiksäkerhetsgranskning.

12 § Efter genomgången utbildning ska trafiksäkerhetsgranskaren kunna redogöra för följande.

1. Principer och metoder för trafiksäkerhetsanalys.
2. Identifikation av trafiksäkerhetsproblem.
3. Beräkning och utvärdering av förväntat olyckstal.
4. Identifikation av vägavsnitt med hög olycks- och skaderisk.
5. Principer för nytta/kostnadsanalys av fysiska trafiksäkerhetsåtgärder.

Trafiksäkerhetsgranskning

13 § Syftet med detta kunskapskrav är att trafiksäkerhetsgranskaren ska ha grundläggande kunskaper som behövs för att kunna genomföra en trafiksäkerhetsgranskning.

14 § Efter genomgången utbildning ska trafiksäkerhetsgranskaren kunna redogöra, tillämpa och redovisa följande.

1. Trafiksäkerhetsgranskning som en:
 - a) del av ett ledningssystem, och

b) del av en trafiksäkerhetsmässig kvalitetssäkring av ett helt vägprojekt från den inledande planeringen till dess att vägen öppnas för trafik.

2. En trafiksäkerhetsgranskning olika steg:

- a) arbetsordning,
- b) organisering,
- c) granskningsgrunder,
- d) underlag från väghållaren,
- e) checklistor,
- f) granskningsrapport,
- g) genomgång av granskningsrapport med väghållaren, och
- h) uppföljning av väghållarens åtgärder efter en genomförd granskning.

Godkännande av trafiksäkerhetsgranskare

15 § Den som vill bli godkänd som behörig trafiksäkerhetsgranskare ska uppfylla följande krav:

1. ha genomgått utbildning för trafiksäkerhetsgranskare och visat att han eller hon uppfyller kunskapskraven, samt

2. i övrigt vara lämplig för uppgiften. Han eller hon ska därvid ha minst fem års arbetslivserfarenhet från arbetsområdet och en teknisk eller naturvetenskaplig utbildning på minst gymnasial nivå eller förvärvat motsvarande kunskaper på annat sätt.

Kraven i första stycket ska vara dokumenterade.

Behörighetsbevis

16 § Ansökan om behörighetsbevis ska göras hos Transportstyrelsen. Till ansökan ska fogas dokumentation enligt 15 § samt övriga handlingar som den sökande vill åberopa till stöd för ansökan.

17 § Den som har ett utländskt godkännande som trafiksäkerhetsgranskare kan bli godkänd och erhålla behörighetsbevis av Transportstyrelsen. Den utbildning som ligger till grund för det utländska godkännandet ska då ensam eller tillsammans med yrkeslivserfarenhet och kunskap inhämtad på annat sätt motsvara kraven i 15 §.

Denna författning träder i kraft den 19 december 2011.

På Transportstyrelsens vägnar

STAFFAN WIDLERT

Åke Larsson
(Väg- och järnvägsavdelningen)